

OKSØYA VEL har utnevnt 4 representanter til å følge deponisaken, og vi legger ved vårt hørings svar her.

Oksøya er en av mange idylliske øyer i Eidangerfjorden med fint tilpasset hyttebebyggelse og en del fast bebyggelse. Fjorden har en unik skjærgård, som mange blir meget positivt overrasket over å finne. Øyene er oppgradert med kommunalt vann og kloakk, og er ellers velregulerte for rekreasjon. Øyene får ny elektrisk ferge fra neste år.

GENERELT TIL HØRINGSUTTALELSEN

At NOAH ensidig skal lage en konsekvensutredning blir helt feil, og resultatet blir også som forventet. Det brukes mye energi på å unngå å ta opp de alvorlige konsekvensene, mens vurdering om veikapasiteten for 25 ansatte er god nok, blir komisk. Det tragiske er at **NOAHs inngrep vil ha store irreversible konsekvenser** for befolkningen med omdømme, holdning til naturen, etableringslyst og mange som tar en slik utvikling tungt inn over seg. NOAH lokker med 25 arbeidsplasser i Brevik, som opprinnelig var satt til 15, før arbeidet med nøytraliseringen skulle fortsette på Langøya. Hvordan de får seg til å bruke alle tilgjengelige midler for å vinne sin sak, kan man undre seg over. Uansett så blir vi invitert til å tro at dette er en berikelse, mens initiativet i regionen vil tape stort på en slik belastning, så vi betakker oss.

Vi tar ikke opp alle aspekter ved høringsutkastet, slik som overprøving av det kommunale ansvar, lovligheten med å påføre en region en slik belastning, men vil forsøke å ta opp forhold ved en slik lagring som høringen forsøker å bagatellisere eller gå utenom.

NOAHs planer om å deponere 5-800.000 tonn pr år, avfallsgips og annet farlig avfall pr år er uhyrlige.

Flyge-aske har utviklet seg til å bli et kommersielt produkt som NOAH selvsagt søker å maksimere. Vi ser liten miljøprofil hos bedriften, som nå har blitt for oss en farlig aktør. Dette vil vi utrede grundig, men først hvorfor denne utviklingen er farlig.

TO GRUNNLEGGENDE FORHOLD MOT SLIK LAGRING

Påstand 1: Avfallsgipsen vil holde på tungmetaller og miljøgifter.

Vi har lenge invitert NOAH til å legge fram testresultater av denne «fenomenale» avfallsgipsen.

En meget enkelt test kunne fortalt oss at gipsen ikke løser seg i vann. De ville brukt en slik test for alt hva den var verd, men hittil har vi bare fått «vakker omtale av denne «fenomenale avfallsgipsen». **Avfallsgipsen løser seg lett i vann**, og blir et skalkeskjul for at den vil ta vare på innholdet.

Massene som man ønsker å lagre vil løse seg i vann og avgi tungmetaller og tunge miljøgifter hvis de kommer ut i fjorden.

Påstand 2: Lagring i Brevik gruver vil være trygg for all ettertid.

I dag lekker gruvene som en sil, og vi mener NOAH sterkt underdriver farene som er forbundet med en slik lagring.

Norcem pumper i dag ut ca 700.000 lekk-vann fra gruvene årlig, ca 2000 m³ pr dag. NOAH underdriver disse tallene, trolig bevisst, men Norcem pumper i dag og vet bedre. Halvparten av dette er ferskvann, som kommer fra «synker» (fagfolk melder om mange store og mange små synker i disse gruvene) hvor taket i gruvene har rast sammen, men også utallige

sprekker og forkastninger som ingen i verden vil klare å tette. NOAH har ikke engang forsøkt å gi oss inntrykk av det. De snakker noe om å begrense tilsiget, men det står ikke til troende, for det vil gjøre hele prosjektet ulønnsomt om man gikk etter disse lekkasjene og erfarne geologer sier at dette ikke lar seg gjøre. Vi har over fire år hevdet **at gruvene i Brevik er uegnet for formålet**, men saken er presset videre på embetsmannsnivå med kraftig lobbying. NOAH vil pumpe ut lekk-vannet mens de fyller gruvene over ca 30 år, og rense dette vannet, for dette vannet vil være farlig for naturen, med oppløst gips, tungmetaller og miljøgifter. Så langt er vi enige.

Etter ferdig fylling, vil de la vannet fylle disse gruvene, og igjen vil de at vi skal tro at massene vil ligge stabile til evig tid.

Slik lemfeldig behandling av fakta er en **hån** mot mennesker som skal leve ved og av fjorden.

Ferskvannet vil i all evighet vaske ut de farlige stoffene **som vil gå inn i kretsløpet og akkumuleres. Dette vil bety at små organismer vil forgiftes, og eller spises av de oppover i næringskjeden, for så å lande på menneskers bord.** NOAH har bestilt en NGI rapport, et bestillingsverk, som gir oss et inntrykk av at gipsen bare delvis vil komme i berøring med vann. Ligger det hele i vann, med gjennomstrømning bør man tro noe annet. Det er synd at man ikke ser sitt samfunnsansvar, for vi snakker om **enorme ikke reversible skader** som kan gå ut over store deler av befolkningen, fjorden og miljøet.

Hvorfor ikke toksikologer, helsemyndigheter, og erfarne geologer som er nøytrale, ikke blir hørt, burde noen undre seg på. Ikke vi.

Beklageligvis, ser vi kynismen er så sterk at de vil risikere at 400.000 tonn sink, 150.000 tonn bly, 30.000 tonn arsen, 30.000 tonn kadmiom, og mange, mange andre miljøgiften kan bli vasket ut i Eidangerfjorden, som er en terskelfjord. Her kan vi lett få konsentrasjoner Dette er tall hentet fra NOAHs produktdatablad, som er svært mangelfullt med hensyn til spesifikasjon på miljøgifter.

Er man virkelig så kynisk at dette skal gjennomføres selv om alle må være godt klare over disse farene. Har vi rett organisasjon til å ta seg av farlig avfall i Norge ?

Det er mange andre **fare-aspekter** også som kan avledes av en slik lagring. Som manglende grunnvannstetting mot gassutslipp (knallgass) opp til lokalbefolkningen, utrygghet, øket farenivå og en nå en grunnleggende mangel på tillit til de som underdriver, bagatelliserer og lager seg samarbeidsordninger for drive et slikt prosjekt igjennom. Dette er argumenter som står i kø for at en slik lagring ikke skal gjennomføres.

ORGANISERING AV FARLIG AVFALL I NORGE

Norge har innrettet seg slik at et privat selskap har kommet seg til et **monopol på uorganisk farlig avfall**. De er sterke nok til å sette press på myndigheter og samfunn, og danne farlige allianser slik at vi ikke lenger har miljøvern i fokus. En like farlig utvikling er at NOAH **hindrer utvikling mot resirkulering** av slikt farlig avfall, og tiltrekker større og større mengder, fordi det er rimeligst til å legge slikt farlig avfall rett i norsk natur. I et totalregnskap så er dette langt fra riktig. NOAH ser bare på avhendingskostnadene og egen kortsiktig fortjeneste, men lokalbefolkningen og miljøet vil måtte føre regnskapet gjennom generasjoner. Vi har en kraftig interessekonflikt.

Situasjonen er at NOAH nøytraliserer Flyge-aske med forurenset svovelsyre fra Kronos Titan. Tidligere slapp KT denne svovelsyren i store mengder rett ut i Glomma. Så ble de pålagt å bygge opp et fond

slik at de på sikt kunne bygge renseanlegg for sin forurensede svovelsyre for å kunne gjenbruke, slik søsterbedriften til KT gjør i dag i Tyskland.

Ettersom KT har for store mengder svovelsyre for avhending må NOAH importere mer flyge- aske også fra utlandet for å balansere. Denne kjedeeffekten samler KT og NOAH i **et økonomisk fellesskap** som gir myndighetene lite spillerom, hvor man prediker miljøvern, arbeidsplasser, og påberoper seg samfunnsansvar. Trusler om nedleggelse av over 600 arbeidsplasser, selv om bedriften «bare» har 140, truer med konkurs, dårlig lønnsomhet, forsøker å hindre en miljømessig utvikling på området. Selvsagt for at aksjonærene skal få størst mulig utbytte. Ingen feil i det, **men samfunnet MÅ sette krav**. Har vi myndigheter som kan stå opp mot slikt press. Presset blir selvsagt samkjørte med Norsk industri, LO og Bellona som trykker på med det de har, og krever avgjørelse snarest for at fylling av gift i norsk natur skal få fortsette. Bellona skal få lov til å drive en batterifabrikk slik at transporten fra Langøya til Brevik skal bli miljøvennlig. NOAH skal være styreleder. Er det slik vi skal ha det? Fondet til KT er i dag omgjort til aksjeutbytte.

Nyeste utvikling i dette presset mot miljøet er at Kronos Titan, Tyskland som hittil har rensert sin svovelsyre, nå også ønsker å sende sin svovelsyre til NOAH i Norge som et rimeligere alternativ slik at de nå vil slutte å rense. Det vil bety en ny akselerasjon på import av flyve-asker. Det vil bety nytt behov for deponi langt tidligere enn planlagt, som Langøya ble utsatt for. Slik kan vi ikke ha det. Norge er det eneste landet som tillater fri dumping av slikt miljøfarlig avfall.

Vi ser at slike deponier i Florida ble oversvømt i siste orkan, med katastrofale konsekvenser for miljøet, vi ser at avfallsdeponier i Norge begynner å lekke, selv om de for 20 år siden ble **garantert** at de ikke skulle ha utsig til naturen.

Dette kan ikke fortsette, og vi har allerede pådratt oss et gift deponi i Oslofjorden, som skal ligge der i all evighet. Vi har bare hørt begynnelsen av dette deponiets historie, og eneste tiltak vi ser for oss er å toe våre hender. I dag, på Langøya, er utslipp til luft hundre ganger grenseverdien, hevder miljøvernere, uten at myndigheter eller NOAH kan sette inn tiltak av noen art. Dette er bare begynnelsen. NOAH og myndighetene vil ikke være der hvis noe går galt, selv om NOAH har satt av noen kroner for sikkerhet får vi nå høre. Hva kan de gjøre hvis det begynner å lekke. Dette er ikke veien å gå, og vi må ha en fastere hånd på rattet i slike saker.

Grunnloven § 112 lyder slik:

«Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.»

Borgerne har rett til kunnskap om naturmiljøets tilstand og om virkningene av planlagte og iverksatte inngrep i naturen, slik at de kan ivareta den rett de har etter foregående ledd.

Statens myndigheter skal iverksette tiltak som gjennomfører disse grunnsetninger.»

«Bestemmelsen er en kodifisering av tilsvarende bestemmelse i Den Europeiske Menneskerettskonvensjon. Bestemmelsen står ikke bare som en fanebestemmelse, men kan danne grunnlag for søksmål ved norske domstoler. Det ble slått fast i søksmål vedrørende boring i nord at organisasjoner og foreninger har søksmålskompetanse.»

Når vi har gjort oss avhengig av ett firma som naturlig prioriterer profitt framfor miljøvern, så har regjeringen **en forpliktelse til å rette seg inn etter grunnloven**, og korrigere slik at borgerne ikke blir skadelidende. Dette prinsippet vil vi hevde til siste rettslige og politiske instans, og gift skal ikke rimelig få ødelegge miljø og levekår for beboere og rekreasjon i Grenland.

Grenland er også et stort rekreasjonsområde, og en fantastisk natur har utviklet tusenvis av hytter og et aktivt friluftsliv.

Vi må formidle den bekymringen som ligger i en slik trussel, fra hundrevis av beboere, fastboende som ferierende. I dette ligger verdier som mental helse, aktive liv og ren norsk natur. Trivsel og et sikkert miljø skal vi ha, og myndighetene må finne andre veier å løse sitt avfallsproblem på.

Utviklingen taler for oss, og mange land har utviklet gjenbruk av verdifulle ressurser, hvor vi kan restlagre en liten del problemavfall langt tryggere. Når et nystartet resirkuleringsfirma OiW kalkulerer at de kan konsentrere miljøgiftene til ca 10% som må deponeres, og gjenvinne metallene, alt for en lavere pris enn hva NOAH tar for å dumpe, så ser man at monopolet har trukket fordelene ut av proporsjoner.

Oksøya Vel, 16.10. 2018